

PRA - rcd 4 v ČR a SR

Zpracovala MVDr. Darja Musilová

Progresivní retinální atrofie u gordonsetrů na území České a Slovenské republiky v letech 2011-2012

Na základě kladného ohlasu na první článek o Progresivní retinální atrofii (PRA-rcd4) u gordonsetrů předkládám široké kynologické veřejnosti nová data o tomto onemocnění v České a Slovenské republice.

V České republice bylo v roce 2012 testováno 7 gordonsetrů s následujícími výsledky: 1x CLEAR (14,3%), 2x CARRIER (28,6%) a 4x AFFECTED (57,1%). Celkově bylo na PRA-rcd4 otestováno v České republice 16 gordonsetrů, u kterých nebyl v době krytí znám výsledek PRA-rcd4 jejich rodičů. Po neotestovaných rodičích se v české populaci gordonsetrů vyskytují jedinci v poměru 6x CLEAR (37,5%), 4x CARRIER (25%) a 6x AFFECTED (37,5%).

Na základě studií anglické laboratoře Animal Health Trust nese vlohu pro PRA-rcd4 (tj. je CARRIER nebo AFFECTED) minimálně 50% gordonsetrů. V Čechách je toto číslo vyšší - 62,5%!

Od minulého roku se v České republice narodily 3 vrhy po otestovaných rodičích – oba s výsledkem CLEAR. Všechna štěňata jsou geneticky CLEAR na základě výsledků rodičů a není potřeba je testovat. Dále se narodila štěňata po rodičích CLEAR x CARRIER, štěňata z tohoto spojení budou CLEAR (50%) a CARRIER (50%). Žádné štěně z těchto vrhů neoslepne z důvodu PRA-rcd4!

Souhrnně nevypadají data ohledně PRA-rcd4 špatně. Je třeba si uvědomit, že výsledky ovlivnily vrhy po otestovaných rodičích, kde chovatelé uvážlivě vybrali ke CLEAR fenám psa se stejným výsledkem. Nejjasněji je celá situace vidět v následující tabulce:

	Neotestovaní rodiče v době krytí	Otestovaní rodiče v době krytí	Celkově
CLEAR	37,5%	82,4%	68%
CARRIER	25%	17,6%	20%
AFFECTED	37,5%	-	12%

Slovenské výsledky vypadají ještě lépe. Zatím bylo otestováno 5 jedinců: 4x CLEAR a 1x CARRIER. Na Slovensku zatím není žádný pes s výsledkem AFFECTED. Dále se narodil jen vrh po CLEAR rodičích a jeden vrh po rodičích CLEAR x CARRIER. Souhrnně se PRA-rcd4 ve slovenské populaci gordonsetrů vyskytuje v následujícím poměru: 66,6% CLEAR a 33,3% CARRIER.

Neznamená to ovšem, že by se na Slovensku PRA-rcd4 nebyla. Především i proto, že většina otestovaných psů má minimálně jednoho rodiče z České republiky. Abychom mohli učinit závěr, jak se dané onemocnění opravdu vyskytuje, je třeba, aby byla testována alespoň polovina populace.

Obecně všechny země nejen napříč Evropou přistoupili zodpovědně k testování své populace gordonsetrů na PRA-rcd4. Chovné podmínky se liší, například v Německu nepřipouští chov u jedinců s výsledkem AFFECTED. Cílem ale není chovat pouze na jedincích s výsledkem CLEAR. Navíc musíme si uvědomit, jak širokou máme chovnou základnu.

Chovatelé by si ale měli uvědomit základní pravidlo. Pokud je jeden z rodičů CLEAR, u potomků se nikdy klinicky neprojeví PRA-rcd4 tj. neoslepnou.

	Neotestovaný rodič CLEAR	Neotestovaný rodič CARRIER	Neotestovaný rodič AFFECTED
Rodič CLEAR	Potomci: 100% CLEAR	Potomci: 50% CLEAR + 50% CARRIER	Potomci: 100% CARRIER

V posledních měsících jsem se setkala s několika zahraničními chovateli na výstavách v České republice. Byli potěšeni úrovní našich gordonsetrů, ale případný zájem o krytí ztroskotal v momentě, kdy vyšlo najevo, že daný jedinec není testovaný na PRA-rcd4. Tímto si zbytečně zavíráme dveře. Nyní jsou v České republice otestováni pouze 3 chovní psi (2x CLEAR, 1x AFFECTED) a na Slovensku 1 chovný pes (1xCLEAR) a 1 pes je CLEAR na základě výsledků rodičů.

Bohužel souhrnné výsledky budou vždy mírně zkreslovány, pokud majitel psa s výsledkem AFFECTED danou skutečnost zatají obdobně jako se tomu stává při DKK.

PRA-rcd4 je nově popsané onemocnění. Genetický test je dostupný od března 2011. Bohužel k ucelenějším závěrům potřebujeme co nejvíce otestovaných jedinců. Klinické projevy se různí, ne všichni AFFECTED psi musí nutně oslepnout. Je důležité si uvědomit, že i nejlehčí forma postižení – snížená schopnost vidění – může loveckého psa, který je využíván v praxi, limitovat! Ostatně pokud se projeví i u „domácího mazlíčka“, může znamenat špatnou orientaci při soumraku nebo v neznámém prostředí. Tato fáze onemocnění se může projevit již kolem 4. roku života a slepota na ní může navazovat neznámo jak rychle.

Znalosti o PRA-rcd4 jsou tedy v začátcích. Čím více bude otestovaných jedinců, tím přesněji budeme moci ohodnotit, u jaké části populace dojde k nejtěžšímu projevu PRA-rcd4 tj. oslepnutí.

V případě jakýchkoliv dotazů nebo připomínek ohledně PRA-rcd4 u gordonsetrů mě kontaktujte na darja.musilova@seznam.cz

MVDr. Darja Musilová